

UITDRAGEN WIE MIJ EN JOU DRAAGT MATTEÛS 11, 25-30 - ZACHARIA 9, 9-10

Jozef Essing o.p., 5 juli 2020, Zwolle

Het gebeurde in de Tweede Wereldoorlog. Ik was een lichtgelovig jongetje van 7 jaar. Een colonne voertuigen van de Duits Wehrmacht, vol soldaten, reed langs onze school. "Ze komen je meenemen naar Duitsland", zei een pesterig klasgenootje naast me. Ik had het niet meer van de schrik; huilend van angst kwam ik thuis. Ik was nog niet goed en wel binnen of ik hoorde weer het geluid van de legerwagens. Nu was ik helemaal in paniek. "Dat zullen we eens zien, of ze jou komen ophalen", zei mijn vader; en hij greep bij wijze van knuppel een stuk tuinslang, pakte mijn hand vast en liep met mij naar de straat. En daar ging de colonne van de Wehrmacht; en ze ging ... voorbij. "Zie je wel", zei mijn vader, "je hoeft niet bang te zijn". Mijn paniek was over. Ik moet u zeggen: nooit in mijn leven heb ik zó sterk als toen gevóeld wat het is: een vader te hebben - een beschermer, iemand die voor je opkomt, bij wie je veilig bent en vertrouwd; hand in hand verbonden met zijn kracht, samen sterk.

Dit gevoel van verbonden zijn, kracht ontvangen, samen sterk staan, dit kind-vertrouwen, weet hebben van iemand die er voor je is: ik hoor het doorklinken in het evangelie: Ik prijs u vader, dat u het niet aan wijzen maar aan kinderen hebt geopenbaard. Daarmee zegt Jezus niet dat je beter ongeschoold en zonder onderwijs kunt blijven. Nee, hij is blij om wat zijn Vader doet met mensen die zich niet te groot en te wijs achten. Hij geef hun wat hijzelf mag genieten: kind aan huis bij zijn bij God, plechtig gezegd: ingewijden worden in de geheimen van Gods koninkrijk . Dat het mensen zijn op wie wordt neergekeken, maakt hem des te blijer.

Er waren namelijk veel arme tobbers waar Jezus optrad - in het 'donkere Noorden' ver weg van van het geestelijk centrum in Jeruzalem -, met weinig kans op scholing, een mengsel van een restant joden en andere volken - randfiguren 'Dat volk dat de wet niet kent': zo werd op hen neergekeken door de geestelijken. een elite die anderen de maat nam, en het volk zware verplichtingen oplegde. En als ze die niet aankonden zeiden ze: "God heeft niets aan zulke mensen. Gelukkig zijn wij rechtvaardigen er, rijk van geest, Gods lievelingen, model voor anderen" Zoiets stuit de Heer tegen de borst, het is zo'n contrast met hij zelf ervaart: een God als moederlijke vader die je niet de maat neemt, maar niets liever wil dan met je delen waarvan Hij zelf vol is. Daarom wil Jezus er zijn voor de tobbers en hen oprichten, in volle lengte. En wat gebeurt er? Juist zij staan voor hem open, laten zich opbeuren, terwijl de elite zo vol is van zichzelf dat zij zich in hun zelfvoldaanheid opsluiten; hij kan niet bij hen binnenkomen; zij zijn zichzelf genoeg.

Wat Jezus tegenkomt is van alle tijden, ook vandaag zien we godsdienstige bewegingen - reborn christians, salafisten, vul maar aan - die zich isoleren. Zij vinden de samenleving slecht en bedorven. De brand moet erin. God komt er een eind aan maken. Hij zal verschijnen als verschroeiend vuur.

Alleen wie zelf gloeit van ijver - wij de zuiveren - houdt daarin stand.
En sommige fanaten gaan zover dat zij, als God het niet doet, er zelf de brand in steken.

In zijn boek Jezus, het verhaal van een levende schrijft medebroeder Edward Schillebeeckx hoe Jezus heel anders reageert op het kwaad in de wereld dan de fanaten van die dagen, de farizeeën en zeloten die zich als 'heilige rest' isoleren van de samenleving. Hij zoekt mensen op die zoals dat heet "niet deugen" en afgeschreven worden. Zijn optreden komt voort uit een contrast-ervaring: tegenover het kwaad in de wereld - groepen mensen die elkaar uitsluiten, elkaar vernederen, elkaar uitbuiten - ervaart Jezus van binnen een tegenkracht: een God die het goede met je voorheeft, die niets liever wil dan dat je groeit en bloeit, dat je in je volle kracht komt, Liefde met een hoofdletter, als tegen-macht tegen de macht van het kwaad in. Die 'abba-ervaring' is cruciaal; zij is de ziel en het hart van de weg van Jezus, de weg die hij met ons gaat, de weg die wij als volgelingen met elkaar te gaan hebben.

Deze ervaring wil hij uitdragen in zijn woorden - in parabels-, in zijn daden - in genezingen. Niet het uitroeien van het kwaad staat voorop, maar het aansterken van het goede. Daarom is hij zo blij dat kleinen en kwetsbaren zijn Vader vinden Zelf is hij niet anders: "Jullie die belast en beladen zijn: kom; ik zal je last verlichten". Hij plaatst zich niet onaantastbaar boven de mensen die hij ontmoet. Eerder gaat hij zelf kwetsbaar onder hun lasten staan, om ze op zich te nemen. Hij geneest vanuit een dragende nabijheid, die zich inlaat met hun getob. "Zie uw koning komt nederig op een ezel: op een lastdier", zegt de eerste lezing. Zelf gaat hij tot het uiterste van tobben en niet weten op het moment dat hij aan het kruis uitroept: "Mijn God, waarom hebt Ge mij verlaten?" Jezus voelt zich thuis bij de eenvoudigen, bij de 'armen van geest'. Hij vindt hen niet zielig maar herkent iets van hemzelf: kinderlijke ontvankelijkheid; zoals hij zelf kind kan zijn bij zijn God die hij 'abba', pappa noemt.

Dit is toch wel wat anders dan wat ik in mijn kinderjaren hoorde. De plicht stond voorop; je moest eerst presteren voor God; en dan werd je beloond. Maar in de loop der jaren leerde ik, omgaand met de Schriften, een andere God kennen, een God die kijkt zoals wij broeders hier dit jaar naar de kleine Franka hebben gekeken, verheugd van dag tot dag haar ontwikkeling volgend van baby tot dribbelende peuter. Wat ons hierin zo boeit is niet het presteren, maar het tastend proberen, wankelend overeind komen, wat stapjes doen, en soms pijnlijk vallen. En zo doet God. Hij neemt niet de maat - hoeveel keren je miskleunt, op je gezicht valt -; hij moedigt ons aan om weer overeind te komen, wetend hoe wankel we zijn.

Als je dit in ogenschouw neemt en op je laat inwerken - en dat is contemplatie - dan word je er een ander mens van: je gaat naar anderen kijken zoals Hij naar ons kijkt. Dominicaans gezegd: deze contemplatie vormt je om tot andere actie. Je laat je minder imponeren en van slag brengen door de moeilijke kanten van mensen. Onder het stoere en soms angstwekkende ga je de kwetsbare broeders en zusters zien. Als dit gebeurt gaan wij wéten dat wij worden gedragen en wie ons draagt En wij dragen het uit. Metterdaad. Maar ook in het woord - daar sta ik voor als prediker.